

ปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมและปราบปราม

“การใช้บัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ก่อเหตุอาชญากรรมทางเทคโนโลยี”

ตามพระราชกำหนดมาตรการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566¹

สิงหา ขนานแก้ว²

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการควบคุมและปราบปราม “การใช้บัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ก่อเหตุอาชญากรรมทางเทคโนโลยี” ตามพระราชกำหนดมาตรการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการควบคุมและปราบปราม “การใช้บัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ ก่อเหตุอาชญากรรมทางเทคโนโลยี” ตามพระราชกำหนดป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 โดยในปัจจุบันคงปฏิเสธไม่ได้ว่า ทุกประเทศเกือบทั่วโลกกำลังย่างก้าวเข้าสู่ยุคสังคมออนไลน์หรือที่เรียกว่าสังคมดิจิทัลซึ่งความก้าวหน้าของเทคโนโลยีนั้น ถือว่ามีบทบาทสำคัญต่อชีวิตและสังคมของมนุษย์ ภัยคุกคามทางไซเบอร์และการก่ออาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์หรืออาชญากรรมไซเบอร์ (Cybercrime) มีวิวัฒนาการหลากหลายรูปแบบ ซึ่งส่งผลกระทบได้อย่างรวดเร็วและเป็นวงกว้าง ซึ่งในยุคปัจจุบันมีการกระทำผิดที่พัฒนารูปแบบมากขึ้นเรื่อย ๆ ตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ขณะเดียวกันเทคโนโลยีทางการเงินที่พัฒนาไปอย่างมาก ได้มีส่วนช่วยให้การทำธุรกรรมทางการเงินสะดวก รวดเร็วและง่ายขึ้น แต่ทว่าก็ทำให้มิจฉาชีพหรืออาชญากรฉวยโอกาสนี้ ใช้เทคโนโลยีไปเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาวิธีการและช่องทางหลอกลวงประชาชนเพื่อเอาเงินเข้ากระเป๋าดังเดิมด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะที่ใครหลายคนเคยได้ยินข่าวในส่วนของเรื่อง “บัญชีม้า” ซึ่งมีมิจฉาชีพหรือ อาชญากรใช้เป็นตัวกลางสำคัญที่ใช้ในการรับเงินจากการหลอกลวงด้วยวิธีต่าง ๆ ซึ่งเมื่อกระแสนี้ของ “แก๊งคอลเซ็นเตอร์” และ “บัญชีม้า” ที่กำลังโด่งดังในสังคมปัจจุบันอันถือเป็นสิ่งที่ควบคู่มากับการหลอกลวง เริ่มถูกเหล่าเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเริ่มรู้ทันแล้ว พวกมิจฉาชีพหรืออาชญากรเหล่านี้ก็เริ่มมีการคิด พลิกแพลง หลอกล่อ ทั้งในการถือโกงหรืออุปกรณ์เครื่องมือประกอบการหลอกลวงอยู่ตลอดเวลา จากที่

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมและปราบปราม “การใช้บัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ก่อเหตุอาชญากรรมทางเทคโนโลยี” ตามพระราชกำหนดมาตรการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุท สติดยัสนามกุล และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ปวีศร เลิศธรรมเทวี และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีดา โชติมานนท์

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

เมื่อก่อนเหล่านักค้าปลีกหรืออาชญากรจะใช้บัญชีธนาคารที่เป็นลักษณะเป็นตั๋วกระดาษหรือรูปเล่มซึ่งสามารถจับต้องได้ ในการใช้เป็นบัญชีม้า เพื่อส่งผ่านเงินที่หลอกลวงมาจากเหยื่อผู้ตนเอง แต่เมื่อในปัจจุบันเทคโนโลยีต่าง ๆ รุดก้าวหน้ามากขึ้น การทำธุรกรรมต่าง ๆ ทางออนไลน์สามารถตอบโต้กับผู้คนหรือประชาชนจากยุคใหม่ที่ต้องปรับตัวจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา หรือโควิด 19 ได้ยิ่งขึ้น จนได้รับนิยามของสังคมยุคหลังสถานการณ์โควิด 19 นี้ว่า “ยุค New Normal” เหล่านักค้าปลีกหรืออาชญากรทั้งหลายเหล่านี้ ก็ย่อมปรับเปลี่ยนรูปแบบทั้งการหลอกลวงและเครื่องมือใช้ประกอบในการหลอกลวงเช่นบัญชีม้าเช่นกัน โดยในช่วงหลังจะเห็นได้ว่าเหล่านักค้าปลีกหรืออาชญากรจะยังคงใช้บัญชีม้าเช่นเดิมในการโยกย้ายเงินหรือถ่ายเทเงินที่ได้รับจากการหลอกลวงหรือมาจากเว็บพนันออนไลน์มาสู่ตน แต่เปลี่ยนจากการใช้บัญชีม้าที่เป็นลักษณะรูปเล่มแบบที่จับต้องได้เหมือนเช่นอดีตที่ผ่านมา เปลี่ยนมาเป็นบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ ที่ไม่มีรูปเล่มหรือไม่สามารถจับต้องได้ เมื่อเทคโนโลยีเพิ่มความสะดวกสบายให้ผู้คนที่เท่าไร “บัญชีม้าอิเล็กทรอนิกส์” เหล่านี้ก็ยังเพิ่มความสะดวกสบายให้กับเหล่านักค้าปลีกหรืออาชญากรไซเบอร์มากยิ่งขึ้นตามไปด้วย เนื่องด้วยเหตุเพราะ “บัญชีม้าอิเล็กทรอนิกส์” เหล่านี้ไม่มีรูปเล่มในลักษณะที่จับต้องได้ จึงไม่ต้องมีภาระด้านการจัดเก็บบัญชีดังกล่าว ประกอบกับในปัจจุบัน มิใช่มีเพียงธนาคารพาณิชย์ที่ขึ้นทะเบียนกับการธนาคารแห่งประเทศไทยเพียงอย่างเดียวที่มีบริการเปิดบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ไว้เพื่อให้ลูกค้าใช้บริการ บริษัทเอกชนหลายแห่ง หรือที่เรียกว่า Non-Bank ที่ให้บริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งต้องอยู่ภายใต้กฎหมายพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ.2560 ก็มีบริการเปิดบัญชีเงินทางอิเล็กทรอนิกส์เหล่านี้ด้วย และการเปิดหรือสมัครใช้บริการเหล่านี้ บางแห่งอาจมีการเปิดหรือการยืนยันตัวตนง่ายยิ่งกว่าการเปิดบัญชีกับธนาคารพาณิชย์เสียอีก อาทิ True Money Rabbit Line Pay Airpay (ShopeePay) mPAY หรือ Samsung Pay เป็นต้น โดยบริษัทเอกชนดังกล่าวจะมีบริการเปิดบัญชีที่เราเรียกว่า “บัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์” และพ่วงบริการ “กระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์” หรือที่เรารู้จักกันในนาม “Wallet” ซึ่งบางบริษัทพัฒนาไปจนถึงขั้นทำให้สามารถเชื่อมต่อกับบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ธนาคารพาณิชย์ที่เราไว้ใช้เก็บเงินเป็นบัญชีหลักได้ หรือเชื่อมกับบัตรเครดิตของเราเพื่อจ่ายต่อการชำระค่าสินค้าหรือค่าอุปโภคบริโภคต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เมื่อเทคโนโลยีในโลกยุคใหม่ที่รุดหน้าไปรวดเร็วเช่นนี้นั้น ก็ย่อมเปิดโอกาสให้เหล่านักค้าปลีกหรืออาชญากรใช้ช่องทางนี้ในการช่วยก่ออาชญากรรมมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม เมื่อได้ทำการศึกษา พระราชกำหนดมาตรการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 ซึ่งถือเป็นตัวบทกฎหมายที่ภาครัฐหวังว่า จะสามารถช่วยลดปัญหาอาชญากรรมทางเทคโนโลยี หรือปัญหา “แก๊งคอลเซนเตอร์” หรือ “บัญชีม้า” ซึ่งเป็นต้นตอหลักในอาชญากรรมทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นในประเทศไทยได้ กลับพบว่ายังมีปัญหายังอยู่หลายประการ โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

ประการแรก คือ ปัญหาการไม่กำหนดคำนิยามหรือความหมายของถ้อยคำสำคัญในพระราชกำหนด มาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 ไว้อย่างแน่ชัดในมาตรา 3 ส่งผลให้มี ปัญหาในการตีความเพื่อบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว โดยส่วนที่พบปัญหาได้แก่คำดังต่อไปนี้

“บัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์” ไม่ได้กำหนดคำนิยามว่ามีความหมายอย่างไร และครอบคลุมถึงเพียงใดซึ่ง การไม่กำหนดคำนิยามหรือความหมายของ คำว่า “บัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์” นั้น ย่อมก่อให้เกิดประเด็นถกเถียงใน ส่วนของการตีความว่า คำดังกล่าวมีความหมายอย่างไร และครอบคลุมถึงเพียงใด หรือบัญชีในลักษณะใดบ้างที่เป็น บัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ และบัญชีลักษณะใดที่ไม่เข้าข่ายเป็นบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ อันจะนำไปสู่ปัญหาการ ตีความไม่จบสิ้น อีกทั้งส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อบังคับใช้กฎหมายเป็นไปด้วยความ คลุมเครือ จนเกิดเป็นช่วงโหว่ของกฎหมายที่ผู้กระทำความผิดอาจหยิบยกประเด็นนี้มาใช้ในการต่อสู้คดีทางศาล เพื่อให้พ้นจากบทลงโทษของกฎหมายก็เป็นได้

“เหตุอันควรสงสัยว่ามีหรืออาจมีการกระทำความผิดอาชญากรรมทางเทคโนโลยี” การที่ไม่ได้กำหนด นิยามหรือความหมายที่แน่ชัดย่อมเป็นปัญหาส่งผลให้ผู้ใช้กฎหมายเจอปัญหาว่า เหตุใดหรือการกระทำลักษณะ ใดที่ดำเนินการผ่านบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่จะเข้าข่ายเป็นเหตุอันควรสงสัยว่ามีหรืออาจมีการกระทำความผิด อาชญากรรมทางเทคโนโลยีขึ้น เพื่อจูงนำไปสู่การตัดไฟแต่ต้นลมหรือเพื่อยับยั้งความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในวง กว้าง

“ผู้ให้บริการโทรคมนาคมอื่น และผู้ให้บริการอื่นที่เกี่ยวข้อง” การที่ไม่ได้กำหนดนิยามหรือความหมาย ที่แน่ชัดย่อมเป็นปัญหาว่า “ผู้ให้บริการ โทรคมนาคมอื่น” นั้น หมายถึงหน่วยงานที่มีลักษณะหรือรูปแบบใด และ “ผู้ให้บริการอื่นที่เกี่ยวข้อง” นั้น หมายถึง ผู้ให้บริการประเภทใดบ้าง และหมายความว่าอย่างไร จึงส่งผลทำให้ เกิดการสับสนของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งที่อาจเกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง และอาจเกิดปัญหาเมื่อเกิดเหตุการณ์กระทำ ความผิดอาชญากรรมทางเทคโนโลยีว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจเกี่ยวหรือละทิ้งปัญหาของประชาชนผู้เสียหาย แล้วบอกว่า หน่วยงานของตนไม่มีความเกี่ยวข้องแต่อย่างใด

“อาชญากรรมทางเทคโนโลยี ” การที่ไม่ได้กำหนดให้ความหมายของคำนี้ว่า เป็นส่วนหนึ่งของการ กระทำผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ย่อมเป็นปัญหาในการป้องกันและ ปราบปรามมากยิ่งขึ้น เหตุเพราะเมื่อมีฉ้อฉลหรืออาชญากรไซเบอร์หลอกลวงผู้เสียหาย เมื่อได้เงินหรือ ทรัพย์สินจากผู้เสียหายแล้ว อาชญากรอาจใช้บัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ เป็นบัญชีพักเงินและจะนำเงินที่ได้ไปเล่น แร่แปรธาตุเป็นทรัพย์สินชนิดอื่น อันเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการฟอกเงินในที่สุด

ประการที่สอง คือ การไม่มีบทกำหนดโทษแก่สถาบันการเงินและผู้ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการ ให้บริการทางโทรคมนาคม ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ และผู้ให้บริการผู้ให้บริการอื่นที่เกี่ยวข้อง ในกรณี ไม่ให้ความร่วมมือในการแจ้งเหตุอันควรสงสัย และไม่ให้ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและเปิดเผย

ข้อมูล ปัจจุบันปัญหาการก่ออาชญากรรมทางเทคโนโลยีของประเทศไทย ก่อให้เกิดผลเสียหายทั้งระบบ เศรษฐกิจและสังคมจนเป็นปัญหาระดับชาติ แต่พระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 กลับไม่มีบทบังคับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแต่อย่างใด กลับทำได้แค่ขอความร่วมมือจาก สถาบันการเงินและผู้ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องคงไม่เพียงพอต่อการป้องกันและปราบปรามที่จริงจัง และหากไม่มีบทกำหนดโทษสถาบันการเงินและผู้ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการทางโทรคมนาคม ให้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ และให้บริการรับชำระเงินทางออนไลน์เกิดขึ้น ก็จะไม่ส่งผลให้เกิดการบังคับหน่วยงาน ดังกล่าวที่เกี่ยวข้องในการร่วมมือกับภาครัฐเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาระดับชาตินี้ได้อย่างจริงจัง

ประการที่สาม คือ การกำหนดบทลงโทษตามมาตรา 9 ถึง มาตรา 11 ของพระราชกำหนดมาตรการ ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 มีโทษเบาจนเกินไป หากเปรียบเทียบกับความเสียหายที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นปัญหาระดับชาติในตอนนี้ โดยการกำหนดระหว่างโทษในมาตรา 9 ที่กำหนดเพียงจำคุก ไม่เกินสามปี และมาตรา 10 และ 11 ที่กำหนดเพียงจำคุกไม่เกินสองปีถึงห้าปี³ นั้น เมื่อกฎหมายมีการลงโทษที่ เบาจนเกินไปย่อมทำให้เหล่าอาชญากรไม่เกรงกลัวและกล้าที่จะทำความผิดกันมากขึ้น รวมทั้งยังอาจมีกรณี อาชญากรจากต่างประเทศเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์จากช่องว่างทางกฎหมายนี้ด้วยเช่นกัน เพียงเพราะคิดว่า ติดคุกไม่กี่ปี เพื่อแลกกับเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการหลอกลวงผู้เสียหายหลายคนรวมกันแล้วมันคุ้มจนถึงกับ ขอมกระทำความผิด

ประการที่สี่ คือ การไม่มีหน่วยงานกลางในการควบคุมตรวจสอบและรับเรื่องร้องเรียนในการไม่ปฏิบัติ หน้าที่ของสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบธุรกิจ กรณีไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายกำหนด และทำหน้าที่ ปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีโดยเฉพาะ การที่ไม่ได้กำหนดให้มีหน่วยงานกลางเพื่อช่วยในการ ควบคุมตรวจสอบและรับเรื่องร้องเรียนในการไม่ปฏิบัติหน้าที่ของสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบธุรกิจที่ เกี่ยวข้องกับการให้บริการทางโทรคมนาคม ให้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ และให้บริการรับชำระเงินทาง ออนไลน์ กรณีไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายกำหนด และการไม่มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ปราบปรามอาชญากรรม ทางเทคโนโลยีโดยเฉพาะ ซึ่งหน่วยงานที่ควรดูแลทั้งสองเรื่องดังกล่าวข้างต้น ควรจัดตั้งตั้งเป็นหน่วยงาน เดียวกัน เพื่อทำหน้าที่ทั้งตรวจสอบและควบคุมการไม่ปฏิบัติหน้าที่ของสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบธุรกิจ และต้องป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีไปในเวลาเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อลดปัญหาความซับซ้อน ของจำนวนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยควรมีหน่วยงานเดียวที่ทำหน้าที่ทุกอย่างที่เกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรมทาง เทคโนโลยีโดยเฉพาะ ซึ่งการไม่มีหน่วยงานโดยเฉพาะนี้ ก่อให้เกิดปัญหาสร้างความสับสนต่อประชาชน ผู้เสียหายเป็นอย่างยิ่งว่า เมื่อเกิดเหตุควรไปแจ้งที่หน่วยงานไหนก่อน สิ่งนี้จึงถือเป็นข้อบกพร่องอย่างยิ่งของ ประเทศไทยในปัจจุบัน เพราะการที่หลายหน่วยงานมาเกี่ยวข้องในปัญหาเรื่องเดียวกัน ย่อมทำให้เกิดความล่าช้า

³ พระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 มาตรา 9 , 10 และ 11

ในกระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ จนก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนผู้ตกเป็นเหยื่อจนยากเกินจะเยียวยาในที่สุด

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการควบคุมและปราบปราม “การใช้บัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ก่อเหตุอาชญากรรมทางเทคโนโลยี” ตามพระราชกำหนดมาตรการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 แล้ว ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปแก้ไขในประเด็นปัญหาข้างต้น ดังนี้

(1) ปัญหาเรื่องการไม่กำหนดคำนิยามหรือความหมายของถ้อยคำสำคัญไว้ในพระราชพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 ไว้อย่างเพียงพอ เห็นควรเสนอเพิ่มเติมคำนิยามของคำสำคัญต่างๆ ดังนี้

มาตรา 3 ในพระราชกำหนดนี้

“บัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า บัญชีแบบไม่มีสมุดคู่ฝาก ซึ่งมีเลขที่บัญชีไว้เพื่อใช้เก็บมูลค่าเงินในระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้ประกอบการทำธุรกรรมต่าง ๆ ผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ของธนาคาร หรือผู้ประกอบการที่ให้บริการชำระสินค้าภายใต้พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560

“เหตุอันควรสงสัยว่ามีหรืออาจมีการกระทำความผิดอาชญากรรมทางเทคโนโลยี” หมายความว่า เหตุที่เกิดจากการกระทำหรือพยายามกระทำความผิดอาชญากรรมทางเทคโนโลยีตามความในพระราชบัญญัตินี้ รวมถึงการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ากระทำขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงหรือเกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 โดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่ายโทรศัพท์ ระบบโทรคมนาคม เป็นเครื่องมือ

“ผู้ให้บริการโทรคมนาคมอื่น และผู้ให้บริการอื่นที่เกี่ยวข้อง” หมายความว่า ผู้ให้บริการทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับด้านเครือข่ายระบบคอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่ายโทรศัพท์ ระบบโทรคมนาคมทุกชนิด

“อาชญากรรมทางเทคโนโลยี ” หมายความว่า การกระทำหรือพยายามกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เพื่อฉ้อโกง ทุจริต หรือริดเอาทรัพย์สินบุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือโดยประการที่น่าจะทำให้บุคคลอื่นเสียหาย หรือกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ทุจริต หรือริดเอาทรัพย์สิน โดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือ รวมถึงการกระทำความผิดต่างๆ ที่เป็นความผิดมูลฐานตามที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กำหนดไว้

(2) ปัญหาเรื่องการไม่มีบทกำหนดโทษแก่สถาบันการเงินและ ผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการทางโทรคมนาคม ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ และให้บริการรับชำระเงินทางออนไลน์ เห็นควรเสนอเพิ่มเติมมาตราเพื่อเป็นบทกำหนดโทษ ดังนี้

มาตรา 7/1 บัญญัติว่า กรณีที่สถาบันการเงินและผู้ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์ ผู้ให้บริการโทรคมนาคมและผู้ให้บริการอื่นที่เกี่ยวข้องฝ่าฝืนไม่กระทำการตามหน้าที่ตามความในมาตรา 4 กำหนดไว้ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ 500,000 บาท ถึง 5,000,000 บาท

มาตรา 7/2 บัญญัติว่า กรณีที่ผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์ ผู้ให้บริการโทรคมนาคมและผู้ให้บริการอื่นที่เกี่ยวข้องฝ่าฝืนไม่กระทำการตามหน้าที่ตามความในมาตรา 5 กำหนดไว้ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ 500,000 บาท ถึง 5,000,000 บาท

มาตรา 7/3 บัญญัติว่า กรณีที่สถาบันการเงินและผู้ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ฝ่าฝืนไม่กระทำการตามหน้าที่ตามความในมาตรา 6 กำหนดไว้ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ 500,000 บาท ถึง 5,000,000 บาท

มาตรา 7/4 บัญญัติว่า กรณีที่สถาบันการเงินและผู้ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ฝ่าฝืนไม่กระทำการตามหน้าที่ตามความในมาตรา 7 กำหนดไว้ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ 500,000 บาท ถึง 5,000,000 บาท

(3) ในปัญหาเรื่องการกำหนดบทลงโทษตามมาตรา 9 ถึง มาตรา 11 ของพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 นั้น มีการกำหนดโทษที่เบาจนเกินไป

เห็นควรเสนอเพิ่มแก้ไขมาตราเพื่อเป็นบทกำหนดโทษ ดังนี้

จากเดิม มาตรา 9 บัญญัติว่า “ผู้ใดเปิดหรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้บัญชีเงินฝาก บัตรอิเล็กทรอนิกส์หรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ของตน โดยมีได้มีเจตนาใช้เพื่อตนหรือเพื่อกิจการที่ตนเกี่ยวข้องหรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้หรือยืมใช้เลขหมายโทรศัพท์สำหรับบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของตน ทั้งนี้โดยประการที่รู้หรือควรรู้อยู่จะนำไปใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีหรือความผิดทางอาญาอื่นใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

แก้ไขเป็น มาตรา 9 บัญญัติว่า “ผู้ใดเปิดหรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้บัญชีเงินฝาก บัตรอิเล็กทรอนิกส์หรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ของตน โดยมีได้มีเจตนาใช้เพื่อตนหรือเพื่อกิจการที่ตนเกี่ยวข้องหรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้หรือยืมใช้เลขหมายโทรศัพท์สำหรับบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของตน ทั้งนี้โดยประการที่รู้หรือควรรู้อยู่จะนำไปใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีหรือความผิดทางอาญาอื่นใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินเจ็ดแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

จากเดิม มาตรา 10 บัญญัติว่า “ผู้ใดเป็นธุระจัดหา โฆษณา หรือโฆษณาโดยประการใด ๆ เพื่อให้มีการซื้อขาย ให้เช่า หรือให้ยืม บัญชีเงินฝาก บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีหรือความผิดทางอาญาอื่นใด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

แก้ไขเป็น มาตรา 10 บัญญัติว่า “ผู้ใดเป็นธุระจัดหา โฆษณา หรือโฆษณาโดยประการใด ๆ เพื่อให้มีการซื้อขาย ให้เช่า หรือให้ยืม บัญชีเงินฝาก บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้ในการกระทำ

ความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีหรือความผิดทางอาญาอื่นใด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

จากเดิม มาตรา 11 บัญญัติว่า “ผู้ใดเป็นธุระจัดหา โฆษณา หรือโฆษณาโดยประการใด ๆ เพื่อให้มีการซื้อหรือขายเลขหมายโทรศัพท์สำหรับบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งลงทะเบียนผู้ให้บริการในนามของบุคคลหนึ่งบุคคลใดแล้ว แต่ไม่สามารถระบุตัวผู้ให้บริการได้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงห้าปีหรือปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

แก้ไขเป็น มาตรา 11 บัญญัติว่า “ผู้ใดเป็นธุระจัดหา โฆษณา หรือโฆษณาโดยประการใด ๆ เพื่อให้มีการซื้อหรือขายเลขหมายโทรศัพท์สำหรับบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งลงทะเบียนผู้ให้บริการในนามของบุคคลหนึ่งบุคคลใดแล้ว แต่ไม่สามารถระบุตัวผู้ให้บริการได้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

(4) ในปัญหาเรื่องไม่มีหน่วยงานกลางในการควบคุมตรวจสอบและรับเรื่องร้องเรียน ในการไม่ปฏิบัติหน้าที่ของสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการธุรกิจ กรณีไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายกำหนด และทำหน้าที่ปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีโดยเฉพาะ

เห็นควรเสนอเพิ่มมาตรากฎหมาย ดังนี้

มาตรา 13/1 บัญญัติว่า “ให้จัดตั้งหน่วยงานขึ้นมาหนึ่งหน่วยงาน โดยชื่อว่า The Thailand Cyber Emergency Response Team คือ ศูนย์ประสานความมั่นคงปลอดภัยระบบคอมพิวเตอร์เพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ThaiCERT) ซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้สำนักนายกรัฐมนตรี แต่ดำเนินงานภายใต้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยให้รวมหน่วยงานต่าง ๆ ที่ตั้งขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยของระบบคอมพิวเตอร์และป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีของประเทศไทย เพื่อเข้าร่วมเป็นศูนย์เดียวกันทั้งหมด

เอกสารอ้างอิง

สาวตรี สุขศรี. กฎหมายว่าด้วยอาชญากรรมคอมพิวเตอร์และอาชญากรรมไซเบอร์. พิมพ์ครั้งที่ 1.

กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2563.

อัญชลี จวงจันทร์. อาชญากรรมไซเบอร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2562.

กรกนก นิลดำ, เสริมศิริ นิลดำ, อิงคอร ศรีสาพัฒน์ ภควัฒน์ สงวนนาม, วรวิชญ์กมล มงคลอัศศิริ และปฐมพร ปัญญิติ. “วิธีการกลโกง ช่องทางการสื่อสาร และประสบการณ์ในการถูก มิจฉาชีพออนไลน์หลอกลวงของผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงราย.” วารสารการสื่อสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (2563): 50-67.

ปรีดา โชติมานนท์. “ปัญหาความเป็นส่วนตัวกรณีการโฆษณาออนไลน์โดยกำหนดเป้าหมาย.” วารสารรามคำแหง ฉบับนิติศาสตร์ (กันยายน 2550): 46.

กฎหมาย

พระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566.

พระราชบัญญัติว่าด้วยว่าด้วยการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560.

พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562.

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562.